

INVETÁŘ FONDU ARCHIVU PRAŽSKÉHO HRADU

Písemná pozůstalost

hradního architekta

prof. Pavla Janáka

1936 – 1955

inventárních čísel: 141

Pořádala:
Věra Strnadová, prom. hist.

počet stran inventáře: 10

Archiv Pražského hradu
Archivní pomůcka č. 14/1
Uložení: REV.

Hradní architekt prof. Pavel Janák.

Pavel Janák se narodil 12. března 1882 v Praze. Po absolutoriu střední školy v r. 1899 se zapsal na České vysoké učení technické, kde náležel ke škole J. Schulze. Navštěvoval také přednášky profesora J. Zítka na Německé vysoké škole technické v Praze. V letech 1906-7 studoval ve Vídni ve škole prof. Otty Wagnera a r. 1907 podnikl cestu do Itálie. V letech 1908/9 pracoval v atelieru J. Kotěry. Roku 1909 nastoupil místo smluvního architekta mostního oddělení stavebního úřadu města Prahy, kde setrval až do r. 1911. Z této doby je znám Janákův projekt Hlávkova mostu v Praze. R. 1907 se stal spoluzakladatelem Artělu, který sám označil jako závažný krok k novému typu umělecko-průmyslové výroby. R. 1921 odmítl profesuru na ČVUT a jako Plečnikův nástupce se stal profesorem Umělecko-průmyslové školy v Praze. Svě žáky zde zaměřil na problematiku lidového bydlení. Četná členství a funkce v uměleckých poradních orgánech a korporacích svědčí o mimořádném tvůrčím rozhledu a aktivitě.

Jaromír Pečírka, autor hesla v Thieme-Beckerově lexikonu, označil Pavla Janáka za vůdčí osobnost soudobé generace architektury a uměleckého řemesla, který ve svém oboru usiloval vždy o pokrok a nový umělecký výraz. Spolu s E. Fillou, B. Kubištou, V. Špálou, bratry Čapky a jinými umělci, kteří na čas vystoupili z SVU Mánes, založil Skupinu výtvarných umělců, která vydávala „Umělecký měsíčník“. Zahájila hnutí levicově orientovaného výtvarného povědomí. Jako umělec se vyvíjel pod vlivem Otty Wagnera a Jana Kotěry v nepříteli oficiální, částečně historizující a secesní pražské architektury. Spolu s J. Gočárem vytvořil r. 1911 kubistický architektonický styl, který zavrhoval zbytečné ozdoby a užíval pouze prostorové a tektonické prvky. Janákovo kubistické tvůrčí období vrcholí stavbou krematoria v Pardubicích (1921/3) a řešením fasády domu Riunione Adriatica v Praze (1927). Později se jeho styl zjednodušuje. Bohaté členění fasády ustoupilo konstruktivistickým formám.

Po první světové válce provedl řadu projektů hlavně obytných domů, výstavních pavilonů, hotelů, budov Škodových závodů a Autoklubu. Zúčastnil se soutěže o nejlepší návrh na regulaci Letné. Působil také jako architekt interiérů, návrhář ve všech oborech uměleckého řemesla a jevištní dekoratér. Založil revui „Výtvarná práce“, kterou osobně redigoval a vydávalo ji Štencovo nakladatelství. Velkou část svého zájmu věnoval obnově památek. Byla to v prvé řadě obnova Černínského paláce v letech 1936 – 1943. Pracoval také na obnově jižního historického křídla Staroměstské radnice. Již od r. 1904 byl členem Klubu Za starou Prahu. Roku 1936 se stal architektem Pražského hradu.

V posledních letech před druhou světovou válkou byla pod vedením Pavla Janáka zahájena přestavba Tereziánského křídla starého paláce, kterou projektoval spolu s Ottou Rothmayerem, a upraveno křídlo určené pro státní návštěvy. Rekonstrukce Pražského hradu byla založena na předcházejícím archeologickém a stavebně-historickém průzkumu. Tímto způsobem byl obnoven parter před letohrádkem v Královské zahradě a v uzlu mezi přijímacími salony a románskou Bílou věží byla vybudována nová mramorová síň.

Pražský hrad pojímal v kontextu svého okolí. Zabýval se proto také otázkami regulace a komunikací. Spolu s O. Fierlingerem a J. Sokolem vypracoval návrh na úpravu „Hradní třídy“ a Jelení ulice. V oblasti Lumbeho zahrad měla Stavební správa v úmyslu vybudovat tzv. Presidentskou zahradu. Rozmach stavební činnosti na Pražském hradě byl přerván

obdobím nacistické okupace. Přes všechna stavební omezení se Janákovi podařilo v letech 1939 – 1945 provést některé zabezpečovací práce – např. obnovu zdí Oranžerie a Fíkovny. Svůj talent mohl rozvinout až po osvobození v květnu 1945. Mezi nejvýznamnější akce patří např. přestavba Jízdárny na výstavní síň r. 1948 a obnova vyhořelé Míčovny, zahájená r. 1950 ve spolupráci s B. Hacarem aj. Nováčkem.

President republiky udělil 9. května 1952 Pavlu Janákovi v uznání za jeho práci v oboru ochrany památek titul laureáta státní ceny I. stupně. Za celoživotní dílo získal 30. dubna 1955 Řád práce. Prof. Pavel Janák zemřel 1. srpna 1956.

Výsledkem bohaté činnosti Janákovy je jeho písemná pozůstalost uložená v Architektonickém archivu Národního technického muzea v Praze. V Archivu Pražského hradu jsou převážně písemnosti vzniklé z Janákovy činnosti jako hradního architekta. Podstatnou část pozůstalosti tvoří deníky s osobními zápisy a kronikou Stavební správy Pražského hradu, které volně navazují na deníky hradního stavitele Karla Fialy. Tento fond obsahuje též záznamy o Janákově pořádání písemností Stavební správy, pozůstalosti Fialovy a přehledy stavební činnosti na Pražském hradě od r. 1918 do r. 1948. Písemná pozůstalost prof. arch. Pavla Janáka byla archivně uspořádána r. 1973 v rozsahu 10. kartonů.

Přehled akcí na Pražském hradě řízených a projektovaných Pavlem Janákem:	
1936-1938	Úprava části jižního traktu Pražského hradu pro státní návštěvy.
1936	Spolu s Ottou Rothmayerem navrhl úpravu Tereziánského křídla na Pražském hradě
1937	Úprava Královské zahrady před letohrádkem.
1937-1939	Spolu s O. Fierlingerem aj. Sokolem vypracoval návrh na úpravu „Hradní třídy“ a Jelení ulice
1937	Zahájena úprava reprezentačních salonů v I. poschodí jižního traktu Pražského hradu
1948-1952	Úprava letohrádku Hvězda na Jiráskovo muzeum.
1948-1950	Úprava jízdárny na výstavní síň.
1950	Úprava Míčovny Pražského hradu.
1952	Rekonstrukce domů čp. 9, 10, 30 v Jiřské ulici.
1952-1955	Úprava Zlaté uličky na Pražském hradě.
1952 - 1955	Úprava letohrádku v Královské zahradě.
1947 - 1949	Obytný dům prezidenta republiky v Královské zahradě.

Přehled základní literatury:		
1.	Marie Benešová, Pavel Janák	Edice Nové prameny sv. 25. Nakladatelství ČSVU Praha 1959
2.	Pavel Janák	Úprava Královské zahrady na Hradě pražském. Zprávy památkové péče 1937
3.	Pavel Janák	Architekt na Pražském hradě. Architektura ČSR 1948
4.	Pavel Janák	Dům čp. 9 v Jiřské ulici. Ochrana památek 1952
5.	Pavel Janák	Obnova sgrafit na Míčovně. Umění 1953
6.	Pavel Janák	Úprava Míčovny na Pražském hradě. Architektura ČSR 1953
7.	Pavel Janák	Jízdárna Pražského hradu. Architektura ČSR 1953
8.	Pavel Janák	Míčovna v Královské zahradě a její sgrafita. Ochrana památek 1954
9.	Pavel Janák	Oprava krovu na letohrádku v Královské zahradě. Zprávy památkové péče 1954
10.	Pražský hrad	měsíčník Československo roč. III č. 7, Praha 1948
11.	Prokop Toman	Nový slovník československých výtvarných umělců. Praha 1936, str. 255
12.	Ulrich Thieme – Felix Becker	Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart. VEB E. A. Seemann Verlag Leipzig, XVIII Bd. s. 379

č.inv.	věc	datum	č. evid.		
			kart.	kniha	sk.
I. Deníky					
1	Deník IV. čtvrtletí 1936. Kopie stavebních zpráv z r. 1936. (1 sv.)	1936	1	I	
2	Deník I. – IV. čtvrtletí 1937. Opis (4 sv.) Kopie stavebních zpráv za leden – prosinec 1937.	1937			
3	Deník 1938. Část. Kopie stavebních zpráv za leden až prosinec 1938.	1938			
4	Deník 1939 (3x). Zpráva o stavební činnosti	1939			
5	Deník 1940. Koncept, 4 úplné opisy, 2 neúplné. Torzo opisu.	1940	2		
6	Deník 1941 (2 části). Koncept zprávy o stavební činnosti na Pražském hradě 1941.	1941			
7	Deník 1942. Originál rukopisu. Zprávy o stavební činnosti na Pražském hradě. Kopie.	1942	3		
8	Deník 1943. Zprávy o stavební činnosti na Pražském hradě. Kopie.	1943			
9	Deník 1944. Koncept zprávy o stavební činnosti na Pražském hradě. Kopie.	1944			
10	Deník 1945. Koncepty zprávy o stavební činnosti na Pražském hradě v období okupace.	1945	4		
11	Deník 1946. 1 úplný deník, 1 neúplný. Vybrané zprávy leden – březen. Kopie.	1946			
12	Deník 1947. Originál, 2 opisy.	1947	5		
13	Deník 1948. Strojopis originál, kopie, výstřižky pro zprávy o stavební činnosti.	1948			
14	Deník 1949. Strojopis originál. Kopie. Výstřižky pro zprávy o stavební činnosti.	1949	6		
15	Deník 1950. Strojopis originál. Kopie. Stavební činnost na Pražském hradě (sv. A-G).	1950			
16	Deník 1951. Strojopis originál. Kopie.	1951	7		
17	Deník 1952. Strojopis originál.	1952			
II. Kopie a koncepty spisů Stavební správy Pražského hradu aj. dokumenty shromážděné zůstavitelem pro vypracování přehledů o stavební činnosti na Pražském hradě v jednotlivých letech.					
18	Zpráva o stavební činnosti na Pražském hradě.	1918		II	
19	-“-	1919			
20	-“-	1920			
21	-“-	1921			
22	-“-	1924			
23	-“-	1925			
24	-“-	1926			
25	-“-	1927			
26	-“-	1928			
27	-“-	1929			
28	-“-	1930			
29	Zpráva o stavební činnosti na Pražském hradě.	1931	7		
30	-“-	1932	8		

č.inv.	věc	datum	č. evid.		
			kart.	kniha	sk.
31	-“-	1933	8	II	
32	-“-	1934			
33	-“-	1935			
34	Přehledná zpráva o činnosti na Pražském hradě od 29. září 1938 do vyklizení Pražského hradu okupanty 8. května 1945 podle denních záznamů Stavební správy.	1938-1945			
35	Pracovní program Stavební správy Pražského hradu.	1939			
36	-“-	1941			
37	Stavební program a rozpočet Stavební správy.	1942			
38	-“-	1943			
39	-“-	1944			
40	-“-	1945			
41	Investiční rozpočet Stavební správy	1946			
42	-“-	1947			
43	Přehled stavebních prací na Pražském hradě.	1948			
44	Generální rozpočty. Výhledové plány.	1919-1952			
45	Přehled stavební činnosti na Pražském hradě. Grafické přehledy jednotlivých let.	1929-1945			
46	Stavební činnost na Pražském hradě.	1918-1945			
III. Poznámky o objektech Pražského hradu, koncepty a opisy důležitějších spisů Stavební správy Pražského hradu					
47	Pražský hrad - všeobecně	1936-1955			
48	Jízdárna	1946-1947			
49	Jelení příkop	1942-1945			
50	Míčovna	1936-1953			
51	Letohrádek Belveder	1945-1954			
52	Bažantnice	b.d.			
53	Královská zahrada. Fíkovna. Renesanční zahrada u letohrádku. Jarošova fontána	1936-1951			
54	Zahrady Rajská, Na valech.	1945-1948			
55	Španělský sál.	1944			
56	Střední trakt.	1945-1951			
57	Západní trakt.	1953-1954			
58	Jižní trakt. Representační salony.	1936			
59	Starý královský palác.	1944-1953			
60	Socha sv. Jiří (III. nádvoří).	1945			

č.inv.	věc	datum	č. evid.	
			kart.	knih. sk.
61	Chrám sv. Víta.	1950- 1951	8	
62	Jiřský klášter.	1951		
63	Zlatá ulička.	1953		
64	Hvězda. Letohrádek a obora.	1951	9	
65	Lány.	1941		
66	Ostatní mimohradní stavební a památkové záležitosti.	1947-		
67	Archeologický výzkum Pražského hradu.	1941- 1947		
68	Pražský hrad. Názvosloví.	b.d.		
69	Fotografie z přehlídek konaných na Pražském hradě 16.5.1945.	1945		
70	Přírodovědecký výzkum na Pražském hradě. Posudek o geologickém složení hradčanského ostrohu se zřetelem na příčiny podmáčení základů zdiva. Rozbor prehistorického humusu na Hradčanském náměstí.	1930- 1945		
71	Hradní muzeum. Sbírký Pražského hradu.	b.d.		
72	Hradní protiletická a požární ochrana.	1944		
73	Hradní komunikace. Ulice Na Mariánských hradbách.	1937- 1955		
74	Návštěva sovětských architektů na Pražském hradě v červnu 1937.	1937		
75	Pomníky na Pražském hradě.	1937- 1948		
76	Publikace a přednášky o Pražském hradě.	1931- 1951		
77	Hradní vodovod.	1941		
78	Výstavy na Pražském hradě.	1945- 1952		
79	Vytápění Pražského hradu.	1947		
80	IV. Osobní doklady. Jmenovací dekrety, životopis aj.	1936 1952		
	V. Korespondence a personální písemnosti.	1936- 1955		
81	Navštívenky.			
82	Pohlednice a korespondenční lístky.			
83	Svatební oznámení.			
84	Úmrtní oznámení.			
85	Pozvánky.			
86	Instituce a kolektivy. Korespondence.			
87	Řemeslnické firmy.			
88	Kancelář presidenta republiky.			
89	Klub Za starou Prahu.			
90	Vlasta Čančíková			
91	E. Černá			
92	Jindřich Čapek, akad. sochař			
93	Jarmila Doláková			
94	Karel Fiala, hradní stavitel			

č.inv.	věc	datum	č. evid. kart. kniha sk.
95	Arch. O. Fierlinger		9
96	Ing. Jan Frič		
97	Alexandr Gubčevský, fotograf		
98	Dr. Karel Guth		
99	Rudolf Hlubinka		
100	Arch. V. Hradil		
101	Vladimír Jungbauer, akad. sochař		
102	Heinrich Koch, vrchní vládní rada, Drážďany		
103	Antonín Kolařík		
104	Ing. Josef Končel, architekt a stavitel		
105	Josef Kopřiva		
106	Ing. M. Krütznerová		
107	Dr. Ing. Vilém Lorenz		
108	Dr. Alice Masaryková		
109	Josef Matěna		
110	Dr. František Matouš		
111	Dr. Václav Mencl		
112	Dr. Jan Morávek		
113	Dr. ing. A. Myslivec		
114	Jaroslav Němeček		
115	Antonín Pokorný		
116	Přemysl Holčík		
117	Jaroslav Říha		
118	Dr. Jindřich Říha		
119	František Sobol		
120	Ing. arch. Jaroslav Stehlík		
121	Dr. Karel Strnad, min. rada		
122	Ing. Vladimír Studený		
123	Ferdinand Synek		
124	Vladimír Trčka		
125	Jaromír Truxa		
126	Max Urban		
127	František Valenta		
128	Oldřich Vlach		
129	J. Vondruška		
130	J. Wagner		
131	Dr. Zdeněk Wirth		
132	doc. ing. Quido Záruba-Pfeffermann.		
133	Kopie odeslaných dopisů.		
134	Různé vzkazy a blíže neurčená korespondence.		
135	Různé poznámky, náčrtky, adresy.		
136	VI. Poznámky o pořádání písemností Stavební správy Pražského hradu.	1939- 1945	10 I
137	VII. Sběrka fotografií Pražského hradu. Uspořádávání. Koncepte.	1942 1949	I
138	VIII. Inventáře Pražského hradu. Různé soupisy z let 1925 – 1935.	1925- 1935	I
139	IX. Kancelář presidenta republiky. Normativní výnosy.	1936-	

č.inv.	věc	datum	č. evid. kart. kniha sk.
	Společenské organizace (KSC, ROH).	1955	
140	X. Kopie zápisů ze stavebních porad.	1951-	
		1954	
141	Varia		

Kz - 1	Vladislavský sál – severní průčelí	7001-7030, 7088-7107, 8168, 8209-8210
2	Vladislavský sál – jižní průčelí	7112-7178, 7222-7227, 8211
3	Vladislavský sál – východní průčelí	7058, 7108-7111
4	Vladislavský sál – severní strana	7031-7057, 7059-7087, 7228-7250, 8208
5	Vladislavský sál – jižní strana	7179-7221, 7251-7258, 8028-8034, 8203-8207
6	Vladislavský sál – klenba	7259-7434, 8197-8198
7	Přízemí pod Vladislavským sálem	7915-7981, 8035-8037, 8147-8152, 8169-8173, 8214
8	Jezdecké schody	7435-7504
9	Sněmovna a místnost pod sněmovnou	7519-7520, 8011-8027,
10	Zemské desky	7521-7525
11	II. patro nad zemskými deskami	7526-7531
12	Jižní křídlo (komora, fasáda, schod.)	7532-7577, 8199-8200
13	Česká kancelář	7578-7733, 8194-8196
14	Říšská kancelář	7734-7861
15	Západní křídlo (sklep, sloup.síň., schod.)	7505-7518, 7982-8010, 8038-8046
16	Vladislavova ložnice	8051-8067
17	Malé schodiště u Vladislavovy ložnice	8068-8099
18	Chránová chodba	8100-8123, 8215
19	Staré východní křídlo	8047-8050, 8201
20	Průjezd v jihovýchodním křídle	8140-8146
21	Malé schodiště u chrámu sv. Víta	8124-8139
22	Tereziánské křídlo	7912-7914
23	Kostel Všetech Svatých	7862-7911, 8202
24	Kostel sv. Jiří	8160-8167
25	Vikářská ulice	8158-8159
26	Jelení příkop	8174-8193
27	Vladislavova brána u Černé věže	8153-8157
28	Mihulka	8212-8213